



ÚPADKOVÉ PRÁVO

Insolvenční šikana

Jen třetina návrhů na prohlášení úpadku byla letos oprávněná

Co mají společného orlickoústecká textilka Perla a významný tuzemský dodavatel dřevostaveb RD Rýmařov? Na oba podniky podali v minulosti bývalí zaměstnanci návrh na zahájení insolvenčního řízení. Firmy jim prý dlužily na mzdách. Ani jednomu z bývalých pracovníků se nechtělo k rádnému soudu. Soudní řízení je totiž drahé a zdlouhavé. Navíc insolvence protivníka daleko víc „bolí“. Poškodí jeho image a také může firmu dostat do dalších finančních problémů, které pro ni mohou být likvidační. A to i v případě, že se nakonec nárok ukáže jako neoprávněný. Výjimečné případy? Vůbec ne. Praxe, která je stále oblíbenější.

LONI ČTVRTINA, LETOS TŘETINA

Analýza úvěrové pojišťovny Euler Hermes Čescob, která vychází z dat insolvenčního rejstříku, tvrdí, že loni bylo z celkového počtu podání návrhů na zahájení insolvenčního řízení 74 procent zamítnuto jako neoprávněných. Letos za první čtyři měsíce to bylo čtyřiašedesát procent neopodstatněných návrhů, tvrdí pojišťovna. „Některé návrhy nejsou jen nástrojem konkurenčního boje. Jsou také typickým příkladem použití jednodušší právní cesty k dosažení řešení sporů z obchodního styku. Řeší se tak kvalitativní rozepře, zpožděné platby a jiné problémy z obchodního vztahu. Když je společnost, na kterou je návrh podán, dostatečně renomovaná a nechce mít následkem podání návrhu problémy s financováním, většinou se dohodne s navrhovatelem,“ tvrdí šéf společnosti Euler Hermes Čescob Julius Kudla.

Média v této souvislosti doposud ukazovala především na stavebnictví. Nejznámější jsou případy firem Strabag, Hochtief či OHL ŽS. Šéfové firem mluvili v tisku doslova o insolvenční šikaně, kdy zejména malé společnosti kvůli sporným pohledávkám nebo přednostní platbě faktur vyhrožovaly insolvenčí. „Stavebnictví je sice mediálně nejznámější, ale setkal jsem se s daným problémem i v dalších oborech, jako je například distribuce ropných produktů nebo finanční služby,“ upřesnil Kudla.

ŠPATNÁ IMAGE

Loni bylo podáno nejvíce návrhů na prohlášení insolvence za posledních více než deset let. Letos se kvůli nepříznivému ekonomickému vývoji předpokládá, že padne další rekord. A to nejen v České republice. Zmiňovaná analýza předpokládá, že letos by v Česku měly být podány téměř čtyři tisíce návrhů. Za situací nemůže přitom jen hospodářská krize. „Dodavatelé často vydírají své větší odběratele nebo prostě nechtějí čekat na výsledek probíhajícího soudního řízení,“ potvrzuje situaci advokát Pavel Fabian z právní kanceláře Fabian & Partners. „Soudní průtahy a zdlouhavé vymáhání pohledávek vedou k vlně podávání návrhů na prohlášení insolvence ze strany věřitelů. Projednání žaloby může trvat velmi dlouho, zatímco insolvenční řízení upravují striktní a relativně krátké lhůty,“ pokračuje Fabian. Vedle výše zmiňovaných oborů je tato praxe podle Fabiana běžná například u textilního nebo sklářského průmyslu.

Pokud je firma v insolvenční, je diskvalifikována ve výběrových řízeních, má potíže se zárukami u bank nebo se získáváním úvěrů. Nesmí ani prodávat svůj majetek. „Insolvenční řízení je každopádně velmi nepříjemné i pro image společnosti, jelikož jde o veřejně dostupnou informaci,“ doplnil Fabian.

ZNEUŽITÍ SE TRESTÁ

Návrh na zahájení insolvenčního řízení může na firmu podat zaměstnanec nebo jakýkoliv obchodní partner, který čeká na zaplacení faktury více než třicet dnů. Bez ohledu na to, zda jde například o fakturu za špatně provedené práce, o jejíž uznání se firmy soudí. Statistika roku 2008 je prý mír-

Insolvence zasáhne protivníka na citlivých místech. Poškodí jeho image a může jej dostat do dalších finančních potíží.

ně zkeslená, neboť návrhy byly často zamítány kvůli formálním nedostatkům, tvrdí Kudla. Jenže letos se již formální kvalita zlepšila, takže statistiky z prvních čtyř měsíců roku 2009 vypovídají schopnost mají.

Soudy důvody k zamítnutí návrhu nesdělují a ani nechtějí situaci komentovat. O problému ale vědí. Například Krajský soud v Ostravě obdržel loni tisíc návrhů na zahájení insolvenčního řízení. „Z toho bylo zamítnuto 123 návrhů. Letos za měsíce leden až duben jsme obdrželi 437 návrhů a zamítnuto bylo čtyřiačtyřicet,“ sdělila týdeníku EURO mluvčí soudu Barbara Plchotová s tím, že o motivaci k podávání insolvenčních návrhů se soudu nepřísluší vyjadřovat. Podobná odpověď přišla i z Městského soudu v Praze. „V poslední době opravdu dochází k nárůstu insolvenčních návrhů. Nemožu však potvrdit, zda takové návrhy byly šikanózní,“ uvedl mluvčí soudu Petr Kulawiak. Upozorňuje ale, že i zneužití insolvenčního návrhu zákon trestá. „Na šikanózní jednání navrhovatele zákon pamatuje ustanovením o odpovědnosti za škodu způsobenou bezdůvodným návrhem. Toto ustanovení je dosti přísné a v pochybnostech se má za to, že dojde-li k zastavení nebo odmítnutí insolvenčního řízení, je to vinou navrhovatele, který pak zodpovídá za vzniklou škodu či újmu,“ vysvětluje Kulawiak.

ŠIKANÁ? TĚŽKO PROKAZATELNÁ

V případě RD Rýmařov soud insolvenční návrh zamítl. Společnost Perla se ocitla na seznamu fi-



PODMÍNKY INSOLVENCE

Soud zahájí insolvenční řízení na návrh, pokud má dlužník více věřitelů, závazky po splatnosti více než třicet dní a není je schopen plnit. Neschopnost splácet závazky nastává tehdy, pokud dlužník zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků nebo je neplní po dobu delší tří měsíců po lhůtě splatnosti nebo není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí.

Pramen: Insolvenční zákon

ÚČINNÁ ZBRANĚ?

	POČET DLUŽNÍKŮ NAVRŽENÝCH DO INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ	POČET SKUTEČNĚ UZNANÝCH JAKO ÚPADEK	PODÍL
2008	2879	768	26 %
2009	1297 (3891)	471 (1425)	36 %

Pozn.: Rok 2009 ukazuje data pouze za první čtyři měsíce roku, v závorce je uveden odhad za celý rok.
Pramen: Insolvenční rejstřík, Euler Hermes

rem, které mohou skončit v konkurzu, teprve letos dvanáctého května. „Dle našeho mínění je zřejmé, že zaměstnavatel, který má více věřitelů a není schopen plnit své závazky, výplatu mezd, je v úpadku,“ píšou v insolvenčním návrhu Monika Javůrková, Jan Švarc a Alena Malá, bývalí zaměstnanci firmy, kteří tvrdí, že jim podnik dluží na mzdách přes 150 tisíc korun. Perla má prý podle nich mnohem větší dluhy. Podle generálního ředitele společnosti Zdeňka Radimeckého bude firma na zahájení řízení o úpadku reagovat tak, že požene k odpovědnosti zase své dlužníky. Stále tak není jasné, zda byl návrh oprávněný, nebo nikoli.

Poškozený podnik sice může při zamítnutém návrhu žádat náhradu škody, jenže navrhovatel se může vždy hájit tím, že jednal v dobré víře, a půjde proto jen těžko prokázat, že šlo o šikanu. Ministerstvo spravedlnosti v tomto směru zatím žádnou změnu neplánuje.

PETRA PELANTOVÁ (petra.pelantova@euro.cz)